

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.
Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

Megfeledektek

— azt kell hinnünk — a zászlóvivő ifjak pörének még mindig fogságban ülő két elíteltjéről; dacára az amnesztia-rendeletnek, s dacára az amnesztia-rendelet által még a nyár elején ébresztett jogos reménysegeknek.

Az amnesztia-rendelet kiadása után — ugyanezen a helyen — igyekeztünk a közfigyelmet, s ezzel főképpen: az illetékesekét is ez ügyre irányítani. Meg kell vallanunk, magunkban akkor olyasfélét gondoltunk, hogy szinte felesleges munkát végzünk, mert az elítéltek talán már cikkünk megjelenésével egyidejűleg itthon is lesznek. Sajnos, várakozásunkban szomorúan csalódtunk: Jakab József helybeli ref. segédlelkész és Tassaly József azóta is és még mindig rabságban ülnek.

Jószívű érdeklődők, akiket sorsuk foglalkoztatott, s irántuk Craiovában érdeklődtek, azt mondják, hogy ott aránylag elég jól érzik magukat, s helyzetüket a fogház ember-séges aligazgatójának jóindulata könnyíti meg. Mily kevés vigasztalás azonban ez, az itthonlét biztonsága, a szabadság éltető levegője helyett.

Nem tudjuk, mi miatt kell mindezekről a két fogolynak még mindig elzárva lennie. Az amnesztia-rendeletet csak úgy tudjuk értelmezni, hogy nekik a szabadság már régebben kijárt volna, s úgy hallottuk, illetékes tényezők már korábban is léptek közbe érdekükben, ügyük megvizsgálását miniszteri látogatás alkalmával is ígérték.

Csakugyan mégis elfeledkeztek volna róluk? Ha igen, legyen szabad azoknak, kikhez e sorok eljutnak, ez ügyet ismét, reménységgel és várakozással eszükbe juttatnunk!

*

Mialatt e sorokat írjuk, egy titokzatos és különös merénylet részleteit nyomozza a kolozsvári sziguranca, illetve az annak vezérfelügyelője vezetése alatt mozgósított rendőrségi szervezet.

Néhány állítólagos magyar tiszt, egy, állítólagos gróf Belmont nevű úr, s több társuk, sofförjük a gyanúsítottak, akik Nagyvárad körül a határon azért jöttek volna át, hogy itt a királyi család tagjait, a sziguranca főembereit, s lehetőleg másokat is — a magukkal hozott ekrazittal — felrobbantsák. Az esetben magában annyi a furcsaság, s az elfogott kalandorok rögtön vallomással való kipakkolozása is annyira gyanús, hogy a kolozsvári napilapok is fenntartással, kételkedéssel közölték tudósításaikat.

Hogy az elítélendő és ügyetlen merény-

letterv miféle célt szolgált volna, s kinek a fejében született meg, erre nézve komoly bizonyosság még nincs. A dolgozó magyar nép, s annak összes komoly elemei azonban úgy itt Erdélyben, mint a határon túl, bizonyára távol állanak ilyesmitől. Éppen ezért kár lenne, ha a hatóságok is a merényletben utazó kalandorokat a magyarsággal azonosítanák!

Válasz

a „Tűz“ című vezércikkre.*

Valahányszor valamelyes dologban körünkre ég a gyertya, mindjárt foglalkozni kívánunk vele. Így történt a jelen esetben is. A Bikafalván rövid egymásutánban megismétlődött két tüzeset Sz. Szakáts Péter bikafalvi birtokos urat arra készítette, hogy a tűzbiztonság kérdéssel a nagy nyilvánosság előtt behatóbban foglalkozzék. Cikkében — mondhatni: elég szakszerűen — tárgyalja a tűzvesz elleni védekezést, megállapítva azt, hogy vigyázat, gondosság, előrelátás, tűz esetére való kellő felkészültség, szakszerűen kiképzett tűzoltóság mellett a tűz káros következményei elháríthatók, vagy legalább is pusztításában lényegesen korlátozhatók.

Cikkirő szerint, a tűzveszedelem elhárítása céljából jókarban tartott tűzfecskendőre, ép, egészséges tömlőkre, kiképzett tűzoltóságra van nélkülözhetetlen szükség. Egy tűzbiztonsági intézmény fenntartásához tehát anyagra és erőre van szükség. Az anyag pénzben, míg a munkaerő az önfeláldozó és szolgálatkész munkálkodás önkéntes megajánlásán szerezhető be.

Vármegyei tűzbiztonsági intézményeinket vizsgálat és kritika tárgyává téve, megállapíthatjuk, hogy ezen intézményeink életképes létük feltételének mindkét alapelemét nélkülözik, mert sem megfelelő anyaggal, sem megfelelő munkaerővel nem rendelkeznek. E tekintetben a felelősség egyes-egyedül a nagyközönségre hárul, mert míg egyfelől a szükséges gépek beszerzésére, azok karbantartására a szükséges pénzt rendelkezésre bocsátani sajnálja, addig másfelől munkaképességét és munkaerőjét is kivonja a tűzbiztonsági szolgálat alól. A nagyközönség részvétlenségét legjobban jellemzi a bikafalvi tűz alkalmával megtörtént eset, midőn az egyik tekintélyes bikafalvi birtokos a munkától kifáradt és melegtől elernyedett székelyudvarhelyi tűzoltó-parancsnokságnak Székelyudvarhelyre leendő vizsaszállítására kért szekeret rendelkezésre bocsátani nem volt hajlandó.

A székelyudvarhelyi Önkéntes tűzoltó-egylet nem volt köteles Bikafalván megjelenni, de ha mégis önfeláldozó emberbaráti érzéstől vezéreltetve, ott megjelent, a vizsaszállítás nehéz munkáját teljesítette, legalább is annyi méltányolást találhatott volna, hogy bárki is, kit erre a célra felkértek, a parancsnokság tagjait szekerén vissza szállítsa. Itt e helyen kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy Bikafalván mégis csak akadt két egyén és pedig: Szász Mihály és Bedő Gyula birtokosok személyében, kik fáradt tűzoltóinkat

* L. lapunk 34. számát. Jelen cikk múlt számunkból térszűke miatt maradt ki.

hazaszállítani készek voltak, szíveségükért ez-uton fejezem ki hálás köszönetemet.

És most hagyjuk a bikafalvi tüzesetet; miután azonban aktuálisá tétetett a tűzbiztonsági intézmények kérdése, foglalkozunk egy kissé a mi városi tűzbiztonsági intézményünkkel is. Mindenekelőtt felteszem a kérdést a város közönségéhez, meg vannak-e győződve arról, hogy a székelyudvarhelyi Önkéntes tűzoltó-egyesületnek meg vannak a fenntartásához szükséges alkatelemei, nevezetesen van-e tűzbiztonsági anyaga, van-e ereje?

Én azt hiszem, erre a kérdésre egyedül a város főszámvevője és az Önkéntes tűzoltó-egyesület parancsnokai adhatnak feleletet. A feltett kérdésre tájékoztatásul megadjuk a választ, hogy legyen vele tisztában a város apraja-nagyja, gazdagja-szegényje egyaránt.

Az Önkéntes tűzoltó-egyesület anyagi erejét a városi polgárok által fizetett évi tűzoltóadó szolgáltatja, mely összeg 1921 évben 558 leu 12 banit tett ki, míg a munkaerőt 12 parancsnok és körülbelül 10—15 főből álló legénységi egyén munkaeje szolgáltatja. A rendes évi bevétellel szemben tűzór, kürtös, stb. illetmények címén évi kiadásunk 3870 leut tesz ki, mely összeget levonva az 558 leu 12 bani évi rendes bevételből, évenként fedezetlen marad 3311 leu 88 bani. Fedezetlen marad azonban a tűzoltói anyagszerek pótlása, javítása és karban tartására szükségeltető és évenként szintén körülbelül 5—10000 leut kitevő összeg is.

A tűzoltó-egyesület vagyoni mérlegét hiteles számadatok alapján a fentiek szolgáltatják. És most már felteszem a második kérdést: van-e tudomása a város közönségének arról, hogy kik azok az egyének, kik a tűzoltó-egyesület fenntartásához évenként szükségeltető és hiányzó összeget öszeterezték és mi uton eszközlik azt? Miután erre a kérdésre sem tud választ adni senki, én kell, hogy megadjam ezt is: A székelyudvarhelyi Önkéntes tűzoltó-egyesület parancsnoksága az élethivatászerű munkaidőt elrabló legnagyobb fáradsággal, mulatságok rendezésével, a nagy közönség, különösen a vagyonosok tökéletes részvétlensége mellett.

Nagyérdemű városi közönség! Gazdagok és azegények egyaránt: a 35 éve fennálló Önkéntes tűzoltó-egyesületet, nehezen, verejtékkal kicsikart könyörödományokkal a városnak 12 lelkes polgára tartotta fenn és tartja most már még csak rövid ideig, mert az anyagi és fizikai erők hiányában, a nagy közönség tökéletességig kifejlődött részvétlensége mellett, közérdekű munkát teljesíteni teljesen lehetetlen. A tűzbiztonsági szolgálat munkaidőt rabol, ez minden egyes tűzoltónak pénzesztetést jelent, tűznél nem ritka eset, hogy kiég a kabát, elszakad a nadrág, vagy a cipő, ez is tehát vagyoni hátrányt jelent és pedig sajtóképpen vagyoni hátrányt, mert az egyesületnek nem áll módjában az, hogy vesztett munkaidőt, vagy szolgálat közben ért károsodást bárkinek is megtéríthesse.

Szabó József alparancsnok urnak, épp annyi ma a tűzoltói jövedelme, mint amennyi volt 30 évvel ezelőtt, az akkori semmi még ma is csak semmivé nőtte ki magát és ugyanannyi a jövedelme a többi parancsnokoknak is, kiknek e szerint a tűzbiztonsági intézményünkkel szemben megnyilvánuló részvétlenségből kell munkaidőbeli

veszteségüket és esetleges egyéni károsodásukat fedezniök.

Nagyérdemű közönség! A székelyudvarhelyi Önkéntes tüzoltó-egyesületről a fentiekben adott kép az egyesület Röntgen-fotográfiája, de egyben tükörkép is: jöjjetek, tekintetek meg mentől számosabban és egy elmaradni kívánt, de esetleg mégis bekövetkező tüzöset alkalmával jöjjetek és gyakoroljatok kritikát.

Tisztelettel: Egy tüzoltó.

Köriirat

az Alkalmi Bizottságokhoz.

Szám: 194—1922.

I. A 108—1922. sz. köriiratunkban meghatározott önadóztatási összegek beszédését és szept. 10-ig leendő beküldését tisztelettel kérjük. Teljesen tisztában vagyunk a beszédés nehézségeivel, de viszont minden nehézséget le kell küzdenünk, ha bármit megvalósítani akarunk.

II. A lapokban nyílt felhívást intéztünk az összes képviselő és szenátor urakhoz, hogy az országos gyűjtés engedélyezését kiüregessük. Természetesen, személyes felkérését is eszközöltünk. A kormány rideg magatartása még oly tényekben is kifejezésre jut, amelyekből az államra semmi vagyoni terhet nem hárul. Ettől az akciótól sokat reméltünk és különösen azt akartuk, hogy az őszi időszakra a reászorultakat anyagi támogatáshoz juttassuk. Ez okból most mindent el kell követnünk az engedélyezés elnyerése céljából.

III. Az összes vidéki alakulatokat — és

A vaddisznók

nagymérvű elszaporodásáról és a kukoricásokban való kártételéről szóló közleményünkhöz az alábbi hozzászólást kaptuk:

B. lapja 36. számában a székelykereszturi vadásztársaságra vonatkozó közleményre tájékozásul közlöm a következőket.

Vadásztársaságunk 1912 évben hatóságilag jóváhagyott alapszabályokkal alakult meg. A kitört háború hadbaszólította a vadászokat s ez alatt természetesen nem volt, aki a duvadakat kipusztította. Az imperium-változáskor a fegyvereket beszédtek s azokból senki egyetlen darabot vissza nem kapott.

A múlt évig csak a katonai parancsnokság adott fegyvertartási engedélyt s merem állítani, hogy a kereszturi járásban öt magyar ember ilyenhez nem jutott, noha a vadásztársaság minden lehetőt elkövetett, hogy a társaság tagjai a beadott fegyverekből legalább egynehányat visszakapjanak a fegyvertartási engedéllyel együtt; azonban a kéréseket még csak elutasító válasza se méltatták.

A múlt évben a fegyvertartási engedélyt a főispánok adták s többen kértek és kaptak is engedélyt. Esker gondolhattak a tagok arra a merészségre, hogy talán most már lehet fegyvert beszerezni. A legnagyobb utánjárással sikerült egyeseknek kéz alatt nehéz pénzekért gyengébb minőségű fegyvert beszerezni. Így végre 8 év után megkezdődött a vadászat.

Természetes, a vadszaporulat ezen idő alatt nem szűntelt s így érthető, hogyha ma több a kártékony állat, mint volt régen.

Azonban megnyugtatóul mondhatom, hogy éppen a vaddisznók nincsenek úgy elszaporodva, amint ezt a cikk írja, csupán merészebbek, mint régen, mert puskaropogást ez a generáció még nem hallott s így bátrabban kalandoznak be nagyobb vidékeket. A vadásztársaság tényleg kibérelte a kereszturi járás 29 községét, azonban egyáltalán nem potom áron, mert a régi hasznosbér-összegnek átlagban 50 szerese a mostani bér.

A társaság felvesz minden megbízható embert, amint a közelmúltban megtartott gyűlésén is felvett 19 székely gazdát. Természetes, hogy a felvétel legelső feltétele a megbízhatóság s gondolem, hogy aki ilyennek tartotta magát, az már

különösen a magánalkalmazásban levő kartársakat — tisztelettel felkérjük, hogy a még elhelyezkedve nem levő kartársainkat megfelelő munkakörhöz és tisztességes jövedelemhez juttassák. Az állam az aktív tisztviselők ügyének elintézésével sem siet, még kevésbé igyekszik az esküre jelentkezett közalkalmazottak ügyét rendezni. A kilátásba helyezett visszavételek is igen szörványosan mutatkoznak.

IV. A parlamenti ülészsakra az összes ügyeket előkészítettük, hogy nyílt ülésen legyen fáltárva az egész világ előtt az esküre jelentkezett közalkalmazottak és nyugdíjazást kérők szomorú sorsa.

V. Az összes alkalmazottakat tisztelettel kérjük, hogy a területükön levő esküre jelentkezettek állapotáról általánosságban rövid tájékoztatást nyújtani sziveskedjenek, amelyet szeptember 10-ig várunk, hogy összesítve feldolgozhasuk és a képviselő uraknak rendelkezésére bcsáthassuk.

VI. A közalkalmazottakról a családi kataszter feltétlenül összeállítandó megyénként, illetve megyei tagozatonként, mert enélkül a várt és remélt őszi gyűjtés eredményét igazságon szétosztani nem lehet. A minta a „Magyar Nép” 1922. évi 22. számában közölve volt. Legközelebb a közlést megismételjük. A lev. lapokat az egyesek a vidéki tagozatokhoz szeptember 15-ig, a vidéki tagozatok a központhoz október 1-ig okvetlen küldjék be. Akik már beküldötték, azok kötelességüknek eleget tettek.

VII. A vidéki tagozatokat és az érdeklődő kartársainkat tisztelettel felkérjük, hogy a közalkalmazottak ügyében gondolataikat, indítványait és gyakorlati célja javaslataikat velünk közölni sziveskedjenek.

A közalkalmazottak ügyét intéző Alkalmi Bizottság nevében, Kolozavár, 1922. aug. 28-án mély tisztelettel: Dr. Tóth ügyvezető elnök.

tagként jelentkezett is. A társaság még egyetlen felvételi kérelmet el nem utasított.

Az új vadásztörvény a vadászatot nem tekintheti csupán husztermelési intézménynek s az abban a vadvédelemre felállított irányelvek a vadállomány nemzetgazdasági jelentőségét kidomborítják s a bérlőre a vadállomány célirányos fejlesztése szempontjából direktívákat irnak elő. Így helyes, ha ezt egy szervezett társaság intézi, mert aki májusban azért megy vadászni, mert akkor a nyul hasas, nem tud jól futni s könnyebb akár bottal is agyonütni, az a törvény követelményeinek nem fog megfelelni.

A társaság teljes erővel hozzá fogott kötelességének teljesítéséhez, nap nap után jár egyik községből a másikba, éppen a disznók pusztítására, azonban még ez időszert kivánni se lehet, hogy minden vaddisznó ki legyen pusztítva. Eredménynek tartom, hogy a múlt hét folyamán 4 disznó került terítékre. Vannak a társaságunk hivatalnok tagjai is, akik csak tényleg vasárnap délután mehetnek vadászni, azonban *bf.* ezért követ ne dobjon rájuk, mert higgye el, szivesebben mennének az erdőkhöz barangolni, minthogy a dohos irodai levegőt szívják az éhbérért.

Székelykeresztur, 1922. aug. 6.

Tisztelettel:

Dr. Ferentzi Gábor,

mint a székelykereszturi vadásztársaság elnöke.

A Magyar Nemzeti Párt vezetőségének f. hó 3-án Kolozaváron ülése volt, melyen Erdély számottevő magyar politikusi közül igen sokan jelentek meg. Az ülés folyamán négy fontos kérdés vált megvitatás tárgyává és nyert eldöntést. Megállapították a vezetőség számára az ügyrendet, intézkedtek a párt vidéki tagozatainak kiépítéséről, s döntöttek a pártnak az alkotmányreformmal szemben tanúsítandó magatartásáról. Megtörtént az elnökség és a tisztikar megválasztása. Elnök lett Grandpierre Emil dr., társelnökök: gróf Béli Kálmán, Hevesi József, Sándor József, alelnökök: Andrásoszyk Danó, Pekry Sándor, Hajdu Frigyes dr., Paál Gábor dr., Szakács Péter, báró Szentkereszthy Béla; titkár: Székely Endre dr.; pénztáros: Székely Viktor; ellenőr: Óváry Elemér dr.; jegyzők: Kovács András dr., Szeghó Imre dr. és Peille Ernő dr. Az országos intéző bizottság kolozvári tagjai: Várady Aurél dr., Gabányi Imre dr., gróf Bethlen György és Róth Hugó dr.; a vidékiek pedig: Szele Béla dr., Sebesi János dr. és Kőrösy György.

A tisztviselői kar megválasztása után Fekete Béla olvasta fel az előkészítő bizottság által készített javaslatot, mely a vidéki tagozatok kiépítésére vonatkozott s mely kiemeli, hogy a párt a nép szélesebb rétegeiben kíván gyökeret verni, s minden lépésében a demokratikus szempontok által igyekszik magát vezéreltetni. Az ülés negyedik fontos pontja Balogh Arthur dr. volt egyetemi tanár, nagyhirű közjogász előte rjesztése volt az alkotmányreform tervezetével szemben, melyet a gyűlés lelkes egyhangúsággal fogadott el. Ebben követelik a trianoni békeszerződés érvényre emelésével, a kisebbségi jogok teljes garanciális biztosítását, az autonómikus szervek működésének helyre állítását, az állampolgári jogegyenlőséget és szabadságot.

HIREK.

Szeptember 9.

A 2%-os városi pótlék

életbeléptetéséről szóló tanácsi hirdetmény városzerte sok megbeszélés tárgyává vált s általában nyugtalanúságot keltett. Az iparosság s a kereskedők, kik eddig is a sok megterhelés, adózás miatt panaszkodnak, jogosan aggódnak, hogy még újabb terheket a fogyasztó közönségre sem lehet áthárítani. Mindezek kifejezésére, megvitatására, Forró Géza vezetésével, a kereskedők egy nagyobb csoportja jelent meg a hét elején a polgármesternél, kinek kifogásait előadták. A nagy drágaság, a súlyos viszonyok kétségtelenül fennállanak, úgy, hogy további terhek viselésére a termelő, iparos, kereskedő éppúgy aligha képes, mint a fogyasztó közönség. Ezzel szemben ott a város jóváhagyott költségvetése 1.333.345 leu 76 bani előirányzott kiadással, melynek legnagyobb része a tisztviselők fizetésére, tanügyi, köztisztviselési és egyéb hasonló szükségletre kell.

A polgármesternél megjelentek a beruházások és ezzel az új adópótlék kivetésének *elhalasztását* kívánták, ami a tanács szerint lehetetlen, illetve ez esetben új, rendkívül magas százalékos községi pótládó kivetésére lenne szükség. Felmerült az a gondolat is, hogy ha az új adózás mégis fenntartandó lenne, akkor is célszerűbb azt *átalány-összegekben* fizettetni meg. Mindezek beható megvitatására céljából legközelebb a tanács tagjaiból és a kereskedőkből, iparosokból egy vegyes bizottságot fognak összehívni, hogy a fennálló nagy ellentéteket lehetőleg kiegyenlíteni törekedjenek.

Ebben és hasonló esetekben mindig visszatérünk a szünetelő képviselőtestületek helyreállításának gondolatára. A több fej, több gondolat elvénél feltétlenül előnyös voltán kívül maguknak az illetékes hatóságoknak is fel kell ismerniök, hogy hasonló fontos kérdésekben a felelősség megozása s a tanács kikérése mindenképp részre csak hasznos és könnyebbséget okozó lehet.

Orvosi áthelyezés. Weiss Fülöp dr. zeltelakai kórorvost, ugyancsak kórorvosi minőségben, Cristur-Székelykereszturra helyezték át. A tevékeny, humánus gondolkozású orvos új körletének nyeresége lesz.

Konosság Ignác meghalt. A székelylengyelfalvi régi, szeretett papja már hosszabb idő óta betegeskedett és papi hivatásában helyettesítésre szorult. F. hó 5-ikén aztán, 59 éves korában, 35 évi papság után, megváltotta a halál szenvedéseitől. Híveinek hű lelki gondozója, közdolgozóban is tevékeny férfiú volt. A temetési szertartást a templomban felállított ravatalnál, Pál István apát-plebános végezte; beszédet Papp Tamás farkaslaki alesperes mondott.

Halálozás. Boldizsár Albert géplakatos, f. hó 4-ikén, helyben, 29 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A derék, fiatalon elhalt iparost számos rokon gyászolja.

Id. **Bálint Simon** székelyszentkirályi lakos, 88 éves korában, f. hó 5-ikén, elhalt. A szép kort ért aggasztóan számos gyermeke, unokája és dédunokája gyászolja. Az elhunyt 35 évig volt törvényhatósági bizottsági tag, 50 évig községi képviselő.

Az iskolai év megnyitása a főgimnáziumban. A helybéli róm. kath. főgimnáziumban az iskolai év ünnepélyes megnyitása folyó hó 6-án szerdán délelőtt volt. Az ifjuság és tanári testület 9 órakor istentiszteleten vett részt, melyet Pál István apát-plebánus végzett fényes segédlettel. Mire után az ifjuság a főgimnáziumba vonult, ahol Tamás Albart igazgató igen tartalmas beszéddel nyitotta meg az iskolai évet. Beszédében az ifjuságának sok hasznos utasítást adott, különösen a közegészségügyi szabályok megtartására és a fertőző betegségektől való védekezésre hívta fel a figyelmet. Kiemelte az alkohol és nikotin élvezésének nagy veszélyét, majd pedig szólott a növényvédelemről, különösen hangsúlyozva a gimnáziumi előtti levő park megkímélését. A tanulmányi eredmény fokozása céljából reá mutatott az anyanyelv fontosságára, mert annak biztos tudása képesíthet csak az idegen nyelvek sikeres tudására. A fegyelmi szabályok felolvasása és megmagyarázása után elrendelték az egyes osztályokat. A rendes előadások 7-én kezdődtek meg.

A közigazgatási bizottság, mint újabb értesítenek, a közbeszó két ünnepnap miatt, rendes havi ülését szeptember hó 10 ike helyett, 12-én, azaz kedden fogja megtartani.

A ref. kollegiumban a szept. 2-6 ig tartott beiratkozás eredménye a következő: I. oszt.: 34, II. 59, III. 34, IV. 39, V. 26, VI. 29, VII. 26, VIII. 28: összesen 275. Az iskolai év megnyitása f. hó 7-én volt. A tanítás megkezdődött. Beiratkozni még lehet f. hó 15-ig, magántanulóknak 25 ig. Internátusban és konviktságban hely van. Az iskolai dijakat a felekezeti főhatóságok minden r. kath., ref. és unitárius gimnáziumra és más középfokú iskolára — tehát a *polgári leányiskolákra* nézve is egyetértőleg egyformán állapították meg s így az intézet igazgatósága szerint csak tévedés lehet az a híresztelés, hogy más felekezeti intézet, polgári iskola hasonló fokú tanulóinak csak tizedrészét kellene fizetni annak a díjnak, a mely a ref. kollegium I-IV-osztályaira nézve megállapított.

Felhívás. A pénzügyigazgatóság ezton is figyelmezteti az összes „Hangya” és „Hitel” intézeteket, hogy az 1920 és 1921 évi mérlegeiket azonnal küldjék meg, mert különben költségükre pénzügyi tisztviselő lesz kiküldve mérlegük elkészítése, illetve elhozatala céljából.

Előszük meg a bajt! Még a nyár elején történt, hogy egy felhőszakadás után beomlott jékora darabon a Varga patak partja az Iskola utcában, éppen a barátok iskolájával átellenben. A beomlás helyén meglehetősen mély gödör keletkezett, amely idővel mélyebb és mélyebb lett. Az uttestnek ez a nagymérvű romlása eddigelé csak a járókelők testi épségét veszélyeztette, most azonban, hogy az iskolázás megkezdődött és a sok virgoc gyermek ott játszadozik naponta több ízben és az iskola előtt omladozó gödör közvetlen közelében, könnyen megtörténhetik, hogy néhány közülük a gödörbe zuhan s egész életére szerencsétlenül jár. A baj megelőzése céljából a leg-sürgősebb intézkedésre van szükség.

Versenyfegyverezés hid helyreállításra. A helybéli államépítészeti hivatal (Serviciul de Poduri și Șosele județul Odorheiu) 1044—1922 sz. alatt közzéteszi, hogy a Hașfalău — Ghimeș áll. ut 31 — 32 szakaszán levő 76-os számú bikfalvi vashid helyreállítási munkáira folyó évi szeptember 18-án a Ministerul Lucrărilor Publice, Direcțional, Cluj-on — versenyfegyverezés fog tartatni.

A szülői ház és az iskola azorosabb kapcsolatára céljából a róm. kath. főgimnázium tanári testülete a felsőbb rendeletek értelmében úgynevezett fogadó napokat, illetőleg fogadóórákat állapít meg. Addig is, míg a fogadóórák beosztását közölhetünk, az igazgatóság közli a szülőkkel, hogy az egyes tanárok az órák között levő üzeneteken az intézet helyiségekben szívesen állanak az érdeklődők rendelkezésére. A szülők tehát keressék fel bizalommal a tanárokat, hogy gyermekeik előre haladásáról állandóan tájékozódva legyenek.

A helybéli róm. kath. egyházközség szeptember 3-án népes gyűlésben tárgyalta az egyházközség iskoláinak 1922—23. isk. évre összeállított költségvetését. Pál István plebánus szép

megnyitó beszéde után Frölich Ottó egyháztanácsos ismertette a költségvetést, amelyet János Péter, Benedek Géza és Pluhár Gábor felszólalásai után egyhangúlag elfogadtak és az iskola adó arányos kivetésére egy bizottságot küldöttek ki.

Halálos autóbalesés történt Korondon e hó 2-án. Fabián Antal a fardón tu levő Knopp-féle aragonit-gyárban dolgozott, míg 10 éves József fia két lovukat legeltette a gyár közelében. Este 6 óra tájt a gyermek haza hirta atyját, ki azt mondta, miadjárt meg, várjon, csak a pakkját szedi össze. Azonban a fiu a lovakat vezetve, magára elindult; a furdót elhagyva vele szembe jött a község felől Bontescu Viktor volt kormányzótanácsai államtitkár autója, melyen csak a soffőr, Mészáros Péter egyedülült. Itt köztük az utnak egy emelkedője volt, olyanképpen, hogy a fiu a lovakkal az emelkedés alatt egyik felől, az autó pedig a másik oldalról jött s egymásról csak akkor szereztek tudomást, mikor a teljes sebességgel az emelkedésen lefelé rohanó autót lehetetlen volt megállítani. Szerencsétlenségre, a menekülni akaró fiut a motor zajától megbokrosodott lovak a vezetékkel a földre rántották. Így az autó átgázolt rajta s több helyen összezúzta. A soffőr ugyan rögtön felvette a gyermeket s Parajdra orvoshoz vitte, de sajnos, már nem lehetett segíteni. F. hó 5-én Muntean főügyész, Szabó dr. vizsgálóbíró, Böhm dr. és Orbán dr. orvosok a bírói vizsgálatot megtartva, úgy találták, hogy a haláleset tényleg az autóbaleséstől származik, de — tekintve a körülményeket — büncselekmény senkit sem terhel; a halálesetet illetően szerencsétlenség okozta.

A Napkelet kettős száma a szokottnál is változatosabb formában és tartalommal most jelent meg. A vezércikket Ignatus, a magyar irodalom egyik legkitünőbbje írta és mely tanultágu elmeszuttatása bizonyára maradandó nyomokat hagy majd az erdélyi magyar közvéleményben is. Tabéri Géza novellája különösképpen felkelteti az olvasó figyelmét, Zsolt Béla a budapesti magyar színházban színre kerülő verses fordításának egy megragadó részletét engedte át, Nagy Lajos elbeszélést ír, az erdélyi költők közül: Szombati Szabó István és Tompa László keresték fel a Napkelet hasábjait. A Napkelet író gárdája újabbban Kunz Aladárval bővült, aki oxos és népszerű formában az expressionizmuson és dadaizmuson keresztül a francia és német génius utjait jelöli meg. Az aktuális irások közül külön említendő: Kallos Ernő oroszországi cikke, Ligeti Ernő, Ormos Ede, Szentimrei Jenő írásai. Színház, könyvrovat, képek teszik színessé az újabb számot s adják meg most is azt a karaktert, mely a Napkelet eddigi irodalmi politikáját jellemezte.

As új adótörvények érvényben maradt rendelkezése értelmében, minden iparos és kereskedő, kinek évi jövedelme a 3000 leut meghaladja, hitelesített kereskedelmi könyveket kötelezetten vezetni. Ezen rendelet ellen vétők 5000 leuig terjedhető pénzbírsággal sújtandók.

Egy nyomorba jutott családra hivatuk fel néhány hete a jószívű emberek figyelmét, az elmezavarodottság miatt Dicsőszentmártonba szállított Csizsár Lajos nyug. postaelőőr családjára, mely Felsőboldogfalván lakik, s az aasszony betegeskedése által is súlyosított állapotában — 5 kis gyermekkel — a legnagyobb kétségbeesés előtt áll. Jószívű adakozók, úgy értesülünk, akadtak is, kik a családnak némi segítséget nyújtottak. A nehéz megélhetés, a nagy drágaság mellett azonban a család aggodalma még mindig nem oszlohatott el, különösen a közeledő hideg időjárás miatt, mikor a tűzifa, s egyéb beszerezni valók hiánya nyugtalanítja sokszoros keserűséggel. Iuséges állapotukat ismét a jó emberek figyelmébe ajánljuk.

Újabb tiltakozás a maximálások és rekvirálások ellen. A buza és rozs árának maximálásáról és rekvirálásáról szóló kormányrendelet ellen annak megjelenésekor tiltakozott az Erdélyi Gazdasági Egylet választmányja. A tiltakozásra semmi válasz nem érkezvén, az Erdélyi Gazdasági Egylet a Szatmármegyei Tarsaságtól és a gazdák köréből vett újabb elkeseredett panaszok alapján megrekvirálta a kormánytól a beadványa elintézését, egyben felkérte a kapcsolt területeken működő társaságokat, hogy ugyanezt tegyék a maguk részéről. Megkezdte az Erdélyi Gazdasági Egylet ezenkívül a kapcsolt területeken működő összes gazdakörök és földmives szövetségeket aziránt, hogy a maximálások és rekvirálások ellen táviratilag fejezzék ki a kormány előtt tiltakozásukat. Amennyiben a felhívásnak a gazdakörök, földmives szövetségek és a magánosok eleget tesznek, úgy a kormány rövidesen meggyőződést szerezhet afelől, hogy az erdélyi gazdák mennyire elégedetlenek sorsukkal.

Van-e rekvirálás vagy nincs? Egyik jegyző rendeletét olvasom: „Községi bíró urnak ... A járási főszolgabíró rendelete folytán felhívom községi bíró urat, hogy a csendőrség részére 100 drb. tojást s 10 bani, 2 kgr. szalonnát s 10 leu és 50 kgr. búzát 75 leu árban azonnal szállítsa be.” — Nem tudjuk, tréfa-e ez, avagy valóság, mert vagy van fizetése a csendőrségnek, s akkor a fizetéséből kell magát élelmesnie, vagy nincs, s akkor az ilyen helyenkinti és öltetszerű kivetésekkel részére rendes megélhetést biztosítani nem lehet. Minden esetre itt leane az ideje annak, hogy ilyenü rekvirálásoktól a falusi lakosság már megkíméltesse, s a bíró ne kényszeríttesse, hogy tojásszedéssel is foglalkozzék, hanem a rend és fegyelem fenntartója legyen a községében.

A „Cifra nyomoruság” Székelykeresztúron. A Székelykeresztúri Műkedvelő Társulat az ottani három egyházközség javára, f. hó 16-án, szombaton, Walter Ferenc színháztermében, táncszalonnával egybekötött színelőadást rendez, mely alkalommal színre kerül Csiky Gergely kitűnő és nevezetes 4 felvonásos színműve: a Cifra nyomoruság. Rendező: Szemerjay Károly lesz, a darab szereplői pedig a legjobb, kipróbált és gyakorlott műkedvelők, úgy, hogy az est a közönségnek a legkedvesebb szórakozást ígéri.

Idevaló vásáros iparosokat akartak ismét a Libánban, Gyergyószentmiklósról jövet, fosztogatók megtámadni, f. hó 8-ikán, éjjel. Az első szekér az uton keresztbe tett fatöncskékbe ütközött, mire a szekér megállt. Több gyanus külsejű alak közeledett feléjük, de szerencsére, a hátrább jövő vásáros szekerek nagyobb számmal közeledtek s erre a támadásra készülők szétfutottak. Már nem az első az ilyen eset; jó volna, ha a csendőrség azt a vidéket a gyanus alakoktól megtisztítaná.

Magyar Kisebbség. Jakabffy dr., Sulyok István dr. és Willer József dr. szakavatott szerkesztésében most jelent meg a „Magyar Kisebbség” című nemzetpolitikai szemle első száma. „Lelvek helyett” cím alatt első helyen Sulyok István dr. ad rövid és tömör programot, mely a magyar kisebbség érdekeinek és jogainak védelmében csucosodik ki. Jakabffy Elemér dr. történelmi tanulmánya után a telepés községekről írott alapos ismertetés emelkedik ki a gondosan összeállított füzet nivós tartalmából, melybe ügyesen illeszkednek bele a „Románok rólunk”, „Románia és a kisebbségek” és a „Tűrelmesség” c. cikkek. A Románia magyarságának figyelmére és pártfogására joggal számot tartó szemle Lugoson jelenik meg és előfizetési ára: negyedévre 36, félévre 72, egész évre 144 leu.

Veszedelemes kalandja volt a napokban két udvarhelyi polgárak, névszerint Derogatoria állomásfőnöknek és Wagner autótulajdonosnak. E hó 3-án (vasárnap) hajnalban indultak Buziásra — a főnöknek sürgős dolga lévén. A Lugoshoz közel eső Bozser községben éjjel 12 és 1 óra között 2 csendőrből és 3 civilből álló fegyveres különítmény igazoltatta őket. Kérdésükre, hogy ez miért történik, az a feleletet kapták, hogy a környékbeli erdőben rablóbanda garázdálkodik s jobb, ha ők is ott maradnak hajnalig. A főnök azonban erre nem hajlandó, mire ismét megindultak, de nem messzire roppant robbanás-zaj ijesztette meg őket. Együttal észrevették, hogy az autó egyik kereke hiányzik. Látna, hogy rablókkal van dolguk, a soffőr, a zaj irányába balfelé fordította a lámpát s mindhárman mindent otthagya jobb felé a kukoricáson keresztül a faluba szaladtak segítségért. Rá is akadtak egy 15 tagból álló fegyveres különítményre, ez azonban — állítólag tartván a rablók nagy számától, nem mert segítségül menni. Hasonlóképpen cselekedett a csendőrség példáját látva, a fellármázott lakosság is. Egyik községbeli az autó közelébe lopózva, hallotta, hogy ott ketten németül beszélnek s ezt a községben elmondva, utasainkat vették gyanuba s kivált Wagnerrel brutálisán is bántak. Reggel kimenve pár falubelivel a helyszínére, hosszú keresést után mintegy 1 kilométernyire megtalálták a kereket. Az autótban otthagytok pokrócba csavart csomag azonban — melyben a főnöknek tetemes pénze is volt — eltűnt. Utasaink Temesvárott a kereket megismerlaltatva, kerülő uton jöttek haza. Közben Lugoson félreértésből szinte le is tartóztatták őket. Az esemény nagyon szomorú színben tünteti fel közbiztonságunk siralmas állapotát.

Legjutányosabban vásárolhat Hirsch Rudolf divatüzletében, hol a legnagyobb választék van posztokban, ruhaszövetekben, barchetokban, vásznak- és paplanokban.

Legolcsóbb és legjobb minőségű kül- és belföldi női és férfiruhaszövetek divatos női kabátokra, férfi raglán, felöltő, télikabát és öltönyökre nagy választékban kaphatók LÖBL R. üzletében.

Kitűnő tiszta gyapju öltönyre való szövetek összes hozzávalóval együtt 900 leutól kaphatók!

A Hargita f. hó 3-ikán Brassóban, Erdély egyik legerősebb csapatával, a Brasoviával állott ki bajnoki mérkőzésre. Bár kitűnő formában levő, erős ellenfelével szemben nem tudott eredményt elérni, mégis mindvégig szép játékot folytatott a különösen a második félidőben makacsul támadott is. Eredmény 4:0 (1:0) a Brasovia javára. A Brassói Lapok különösen a Hargita kitűnő kapusáról: Löblről emlékezik meg nagy elismeréssel. Vasárnap, 10 ikén, d. u. fél 5 órakor egy másik igen erős csapattal, a N. S. E.-vel mérkőzik a Hargita, helyben a vásártéri pályán.

KÖZGAZDASÁG.

Tarlórol fuj már a szél, nagyon is érzik, hogy nyakunkon az ősz, az ő hervadó szépségeivel s eszünkbe juttatja a hervadás, elmulás, megsemmisülés gondolatát. A nap, mint öreg gavallér erőlködik, tüze még érezhető; de a tűz már lankadóban, ferde sugarai ma-holnap a megsemmisült növényi életre tekintenek alá.

A községek gazdái közt az a tévhit kapott lábra, hogy terményeiknek az udvarhelyi piacra való szállítása hatóságilag betiltatott. Amikor a miniszterium a gabona belföldi forgalmazását teljesen szabaddá tette, nem volna helyénvaló, ha a hír nem volna kacsa. Mi célja is lehetne ezen korlátozásnak? Csakis az, hogy valaki, vagy valakik, konkurencia mentesen dominálják a piacot, s az élet igájában agyonnyargatott ember, újra hátra vegye megkopott hátizsákját, tarisznyáját s kezdje a községet járni, félve és titokban, ahol a tilalom hatása alatt másfél, kétezeres áron fogja gabonaszükségletét beszerezhetni.

Háboru nincs, a lapok hirdetik, hogy ezer és ezer vagon gabona vár kiszállításra s ha ez így van, szűnjék már meg a földmivelő osztály illeten való sanyargatása s ha légből kapott mende-monda a tilalom, jöjjön legközelebb a cáfolat. Jöjjön már végre egy egészséges konkurencia, melynek eredménye nem az egyes társaságok anyagi mérlegének fényes eredménye, hanem a mai viszonyoknak megfelelő áralakulat leendő. Gabonaszállítás helyett inkább arra legyen gondja a hatóságnak, hogy a takarmány kivitele a megye területéről tiltassék meg, mert azt vigan szállítják máris s amikor a szállítástól néhány ember súlyos ezreket rak zsebre, addig a gazdák nagy része újra aggodalommal néz a közeigő tél elébe. Takarmánytermésünk gyenge s e gyenge eredmény teljesen indokoltá teszi, hogy a nagy tömeg érdekei figyelembe vétessenek s megóvassanak. Már is szokatlan magas árakat adnak a takarmányért s e magas ár az állatok árát teljesen lenyomta s ezzel türelhetlen lett a gazda helyzete.

A szuperfoszfát ára vagonrendelés esetén (16%-os) az udvarhelyi állomáson 194 leu. Megrendelések az ár beküldése mellett sürgősen eszközözendők.

A sertések, főleg jó husban levők, ára szokatlan magasra emelkedett, élősúlyban 20—24 leut fizetnek kilogrammjáért.

A múlt keddi piacon: buza 68—75, rozs 54—55, árpa 52—55, törökbuza 64—65, zab 30—32, burgonya 15 leuban kelt el vékánként.

V-6.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely).

Német nyelvű magánórák.

Csoportonként kezdők, haladók és gyakorlók számára. Csekély tiszteletdíj. Kezdeté október 1-én. Jelentkezéseket elfogad: **Adriányi Géza** ev. lelkész Str. Reg. Ellsaveta (Báthori-u.) 4. szám.

Elvállalom

mindenféle angol és francia, úgy felnőt, mint gyermekruha és kabát készítését pontos és jutányos áron. A közönség szives pártfogását kéri:

ROÓZ ADOLF

Pia'a Regina Maria (Batthyány-tér) Koncz-udvar.

Üzletvezetőt keres

a martinusi (homoródszentmártoni) „Hangya”-szövetkezet. Javadalmazása: havi 300 leu fixfizetés, 2% forg. jutalék, 5 öl tűsifa, 120 kg. petrolium és lakás. Szakemberek előnyben részesülnek. Jelentkezni lehet: „Hangya” transito raktárnál Odorheiu-Székelyudvarhely.

Irodai gyakornok kerestetik azonnali belépésre. Cim a kiadóhiv.

Eladó Str. Principesa Elisabeta (Bethlen-u.) 61. sz. kőház, nagy kerttel. Értekezhetni: Str. Prințul Carol (Kókeresztvár) 5.

Megrendelésre házhoz szállítók befőzésre alkalmas

elsőrendű paradicsomot Szabady Tivadar Odorhelu (Székelyudvarhely)

Árverési hirdetmény.

Néhai özv. Gál Józsefné Kiss Rozália hagyatékát képező székelyudvarhelyi ingatlanok és egy épületet belsőség f. évi szeptember hó 10-én d. u. 3 órakor a szombathelyi róm. kath. elemi népiskola helyiségében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Részletes árverési feltételek dr. Borosnyay Pál ügyvédi irodájában megtekinthetők.

Az örökösök képviselőjében: Dr. Borosnyay Pál, ügyvéd.

Iskolai cikkek, irodai szerek

nagymennyiségben érkeztek és legjutányosabb árban kaphatók a

KÖNYVNYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG papir- és írószerekkereskedésében ODORHEIU-SZÉKELYUDVARHELY.

No. G. 178—1922.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881: LX. t. c. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a cristuri kir. jbiróságnak 1922. évi 2268/2—922. számú végzése következtében dr. Elek Domokos ügyvéd által képviselt Gagyi József végrehajtató javára 1729 lei 68 bani s jár. erejéig az 1922 január hó 31-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2800 leire becsült következő ingóságok u. m.: 1 fehér szőrű tehén és egy lószékér nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a cristuri kir. jbiróságnak 1922 évi G. 178. számú végzése folytán 1729 lei 68 bani tőkekövetelés, ennek 1921 december hó 3. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 518 lei 15 baniban bíróság megállapított költségek erejéig adós házánál Ardreni (Magyar-Andrásfalva) községben leendő megtartására 1922. szeptember hó 19-ik napjának d. u. 2 órája határidővel kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t. c. 107., 108. §-ai értelmében készpénzbeni fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárón alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Cristur la 4 szept. anul 1922.

Lőrinczy, bírói kiküldött.

Homoród-fürdői Villa eladó.

Értekezni lehet: Odorheiu, Boulevard Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 45. szám alatt.

No. mand. jud. 1—1922.

Árverési hirdetmény.

Alulírott királyi közjegyző az „Albina” nagyszabedi takaré- és hitelintézet hitelező kérelmére Auner Albrecht megyesi cég adós ellen a nagyszabedi járásbíróóság által a 4324—1921. sz. a. végzésével a kereskedelmi törvény 305. §-a alapján a zálogtárgyakra a hitelező követelése és járuléka céljából elrendelt árverésnek az én közbenjöttöm mellett leendő fogatosítására határnapul Székelykeresztúron Fiedler János lengyáraban 1922 évi október hó 9-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki.

Árverés alá kerülnek 6 vasuti kocsi 60000 klg. kőcz 180.000 lei és 4 vasuti kocsi 400000 klg. vitorlázott kender 400000 lei kihirdetési árban.

A kitűzött határnapon az árverés alá kerülő áruk kikiáltási áron alól nem adotnak el.

Árverezni szándékozók kötelesek kezemhez a kikiáltási ár 10% át készpénzben bánatpénzzel letenni és kötelesek az árverési feltételeket aláírni.

Árverési vevő köteles bánatpénz beszámításával a vételárát nyomban kezemhez készpénzben fizetni, az árverési illetéket viselni és a megvett árut azonnal átvenni.

Ugy adós Auner Albrecht-cég, mint letéteményes Fiedler lengyár Cristurul Săcuiesc, felelnek a zálogtárgyaknak úgy mennyiség, mint a szokásos minőségért, és érdeklődők közbenjárásom mellett az árverést megelőző napokban délután 6—7 óráig az árverés alá kerülő árut, úgy mennyiségileg, mint minőségileg megtekinthetik.

Ha árverési vevő a vételárát nyomban le nem fizetné, bánatpénze elvesztése mellett, veszélyére és költségére nyomban új árverés fog megtartatni.

Hitelező „Albina” takaré- és hitelintézet bánatpénz letétele nélkül is árverelhet.

Cristur, 1922. évi augusztus 14.

Dr. Géza Gergely, kir. közjegyző.

Őszi és téli kabátokat, házi szőtt posztót, fonalat minden színben művésziesen

fest és tisztít Schmitz

Str. Stefan cel Mare (Malom-u.) 21.

Gyűjtődék:

Barcsay és Esztegár divatüzlet, Piața Reg. Maria (Batthyány-tér),

Tamás Gáspár férfiszabó Str. Principesa Ileana (Eötvös-u.) 5.

Képviseltek minden nagyobb községben kerestetnek.